RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer

Onderwerp: Rapport Rekenkamer Arnhem naar duurzaamheidsleningen en -subsidies ‘Hoe groen is groen in Arnhem nu?’

Kernboodschap

De Rekenkamer onderzocht de duurzaamheidsleningen en subsidies van Arnhem. Die helpen inwoners en organisaties om energie te besparen en zo minder CO_2 uit te stoten. Het goede nieuws is: de regelingen werken en dragen bij aan de klimaatdoelen. Maar er is ook ruimte voor verbetering. Vooral kwetsbare huishoudens en groepen in wijken worden nog niet altijd goed bereikt. Meer bekendheid geven en duidelijke keuzes maken in maatregelen kunnen het effect vergroten. De regelingen vullen elkaar goed aan, maar moeten samen beter worden gevolgd en beoordeeld. Zo kan Arnhem slimmer sturen en met meer zekerheid haar duurzaamheidsdoelen halen.

Voorstel

De aanbevelingen van de Rekenkamer over te nemen en te besluiten het college opdracht te geven

1. het bereik te vergroten.
2. bewuster afwegingen te maken in technologieën of andere maatregelen voor verduurzaming die wel of niet gesteund worden en deze (twee)jaarlijks te heroverwegen,
3. aandacht te houden voor de complementariteit van de regelingen,
4. in 2026 een integraal monitorings- en evaluatiesysteem te ontwikkelen en te implementeren, dat ook recht doet aan het belang van de complementariteit van de regelingen.

Inleiding

De gemeente Arnhem heeft grote duurzaamheidsambities. Onderdeel hiervan is het programma *New Energy Made in Arnhem* (NEMiA), dat in 2017 al door de Rekenkamer is onderzocht. Eind 2017 verscheen het rekenkamerrapport *Oranje is het nieuwe groen*. De titel gaf destijds een helder signaal: er moest gas worden gegeven. Alle seinen stonden op oranje. En dat is ook gebeurd: Arnhem heeft vaart gemaakt en ligt inmiddels aardig op koers richting de CO_2-doelstellingen. Tegelijkertijd geldt dat op koers liggen nog geen garantie is dat de finish ook gehaald wordt.

In de onderzoeksprogramma’s 2024-2025 en 2025-2026 is daarom een vervolgonderzoek opgenomen. In 2024 voerde de Rekenkamer een vooronderzoek uit. Daaruit bleek dat een uitgebreid vervolgonderzoek naar de uitvoering van de aanbevelingen uit 2017 niet zinvol was, omdat de aangenomen aanbevelingen inmiddels op papier zijn uitgewerkt.

Arnhem GEMEENTE

Een toets in de praktijk bleef echter wél relevant, met name rond de aanbevelingen om het partnernetwerk minder vrijblijvend in te richten en wijkteams actiever te betrekken. Bovendien gaven raadsfracties in jaarlijkse gesprekken aan vooral behoefte te hebben aan inzicht in de effectiviteit van de financiële stromen. Daarom besloot de Rekenkamer een klein, kort en krachtig vervolgonderzoek te starten met als centrale vraag: *Wat is de effectiviteit van de duurzaamheidsleningen en -subsidies?*

Dit onderzoek richtte zich specifiek op drie regelingen:

- het Aanjaagfonds
- de Subsidieregeling Eigen Woning Aanpak (SEWA)
- de Toekomstbestendig Wonen Lening (TWL)

Het onderzoek vond plaats in april en mei 2025 en bestrijkt de periode van 1 januari 2020 tot 1 juni 2025. Waar relevant zijn ook bronnen uit de twee jaren voorafgaand aan deze periode meegenomen.

Beoogd effect

De Rekenkamer wil met dit onderzoek bereiken dat de gemeente Arnhem haar duurzaamheidsleningen en -subsidies nog gerichter en effectiever inzet. De regelingen dragen al bij aan CO_2-reductie en verduurzaming van woningen, maar benutten nog niet hun volle potentieel. Door kwetsbare huishoudens en collectieve initiatieven beter te bereiken, actief succesverhalen te delen en bewustere keuzes te maken in technologieën, kan de impact verder groeien. Een structureel monitorings- en evaluatiesysteem helpt om tijdig bij te sturen en de samenhang tussen regelingen te versterken. Zo ontstaat meer grip op de energietransitie en kan Arnhem haar duurzaamheidsdoelen met grotere zekerheid en rechtvaardigheid realiseren.

Argumenten

1.1 Het bereik vergroten

Het Aanjaagfonds en SEWA bereiken hun doelgroepen nog niet volledig. Zo worden kwetsbare huishoudens in Arnhemse wijken vaak gemist, terwijl juist daar grote winst in energiebesparing en bestaanszekerheid mogelijk is. Ook wordt het budget van het Aanjaagfonds niet uitgeput, wat erop wijst dat er meer initiatieven gestimuleerd kunnen worden. Actievere promotie en inzet van lokale energiecoaches of sleutelfiguren kunnen drempels verlagen en het bereik aanzienlijk vergroten.

2.1 Maak bewust keuzes in technologieën en maatregelen

Op dit moment kunnen vrijwel alle verduurzamingsmaatregelen via het Aanjaagfonds ondersteund worden. Dat is breed, maar niet altijd doelmatig. Door meer te sturen op maatregelen die niet alleen CO_2 reduceren maar ook maatschappelijke knelpunten oplossen – zoals netcongestie – kan de gemeente effectiever bijdragen aan haar doelen. Voorbeelden zijn combinaties van zonnepanelen met accu's of collectieve opslag. Door periodiek te heroverwegen welke technologieën wenselijk zijn, blijft de inzet actueel en toekomstbestendig.

3.1 Houd oog voor de complementariteit van de regelingen

De drie regelingen (Aanjaagfonds, SEWA, TWL) vullen elkaar goed aan: ze bedienen elk een ander segment van de inwoners. Als één regeling wegvalt, ontstaat er een gat en worden bepaalde

groepen niet meer bereikt. Bovendien bestaat er overlap met provinciale en landelijke regelingen. Door de samenhang van het totale pakket centraal te stellen, kan Arnhem zowel dubbelingen als lacunes voorkomen en optimaal gebruikmaken van beschikbare middelen.

4.1 Ontwikkel een integraal monitorings- en evaluatiesysteem (vanaf 2026)
Nu wordt nauwelijks structureel gemonitord of geëvalueerd. Daardoor ontbreekt inzicht in de daadwerkelijke effecten en is tussentijds bijsturen lastig. Een integraal systeem maakt het mogelijk om prestaties van afzonderlijke regelingen én hun samenhang te volgen. Dit geeft niet alleen grip op de effectiviteit en doelmatigheid, maar versterkt ook de transparantie richting raad en inwoners. Structurele evaluatie wordt zo de basis voor sturing, verantwoording en leren

Kanttekeningen en risico's

De totale CO_2-reductie in Arnhem is niet rechtstreeks toe te schrijven aan de gemeentelijke regelingen, omdat ook nationale regelingen en externe factoren (zoals gasprijzen of geopolitieke ontwikkelingen) een grote rol spelen.

De monitoring en evaluatie van de drie regelingen is beperkt of ontbreekt geheel, waardoor het lastig is om effecten goed vast te stellen en tussentijds bij te sturen.

Participatie

-

Financiën

Er zijn geen directe financiële consequenties verbonden aan dit voorstel.

Uitvoering

De voorgestelde aanpak vraagt om inzet op uitvoering, monitoring en communicatie.

Communicatie

.

Bijlagen

RAADSVOORSTEL

Besluit van
Zaaknummer

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

besluit:

De aanbevelingen van de Rekenkamer over te nemen en te besluiten het college opdracht te geven:

1. het bereik te vergroten.
2. bewuster afwegingen te maken in technologieën of andere maatregelen voor verduurzaming die wel of niet gesteund worden en deze (twee)jaarlijks te heroverwegen,
3. aandacht te houden voor de complementariteit van de regelingen,
4. in 2026 een integraal monitorings- en evaluatiesysteem te ontwikkelen en te implementeren, dat ook recht doet aan het belang van de complementariteit van de regelingen.

De griffier, De voorzitter,

GEMEENTE Arnhem